

комунікації. Формуванню в учнів стійких навичок вимови сприятимуть раціональні способи введення фонетичних явищ та послідовність виконання вправ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бужинский В.В Работа над английским произношением на начальном ступени коммуникативного обучения иноязычному говорению// Иностр. яз. в школе. – 1991. – №4. – С. 43 – 45.
2. Вишневецький О. / Діяльність учнів на уроці іноземних мов. – К.: Радянська школа. – 1989. – С.93–99.
3. Довгаль В. Я., Петрашук О.П Фонетичні вправи для навчання та контролю англійської вимови в середньому навчальному закладі // Іноземні мови. – 1996. – №4. – С.18 – 21.
4. Євграфова А.О Проблема билингвизма и языковой интерференции// ученые записки Таврического национального университета им. В.И Вернадского . – 2006 . – № 2. – С. 70–74.
5. Жлутенко Ю.О. / Навчання іноземних мов за методичною системою Ч.Фріза та Р.Ладо. – К.: Радян. школа. – 1969. – С.26–34.
6. Кочубей В. Фонетична інтерференція у мовленні білінгвів// Наукові записки – 2000. –Вип.30 . – С. 286–298.
7. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е випр. І перероб. / Кол. Авторів під керівн. С.Ю Ніколаєвої. – К.: Леввіт, 2002. – С. 105–112.
8. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх закладах :підручник/ Л.С Панова, І.Ф Андрійко, С.В Тезікова та інші. – К.: Академія, 2010. – С. 91–101.
9. Старостенко О.В Формування іншомовної фонетичної компетенції у студентів-філологів // Викладання мов у ВНЗ. – 2010. – №16. – С. 224–232.

Собко Т.

Науковий керівник – доц.. Бубняк Г.М.

«ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ОВЕРНСЬКОГО ДІАЛЕКТУ»

Актуальність роботи зумовлена соціолінгвістичними та соціокультурними факторами, спрямуванням лінгвокраїнознавства вивчення проблем формування національних мов, зокрема загальнонародної писемно-літературної французької мови, участі у її становленні окремих діалектів, їх впливу на нормування французької графіки й, у подальшому, орфографії.

Метою дослідження є виявлення особливостей функціонування овернського діалекту шляхом встановлення його основних фонетично-графічних властивостей і зіставлення із сучасною французькою орфографією для визначення ступеня впливу овернського діалекту на розвиток французької мови.

Овернський діалект вживається в Оверні, ним говорить більшість населення: 61% заявляють, що вони розуміють більш менш, 22% з вважають, що вони легко і досконало володіють діалектом [3, 45].

Діалекти середньовічної Франції мали свою писемність, яка, щоправда, не відзначалася нормативністю. Будь-яка діалектна писемність базується на нормах загальної орфографії, переймаючи всі її непослідовності. Діалектна орфографія за часи середньовіччя була не просто ненормованою, а певним чином «індивідуалізованою», бо кожен автор мав свій погляд на написання слів, особливо слів іншомовного походження. Це призвело до того, що читач погано орієнтувався в написанні навіть тоді, коли чув цей діалект і розумів почуте. Літературні тексти були графічно неоднорідні, й читач не знав, як вимовляти ці гібридні форми. Орфографія варіювала у межах одного документа, та ж сама фонема могла передаватися різними графемами, іноді несумісними з місцевою вимовою. Письменники, що послуговувалися діалектом, не вважали за потрібне адекватно відтворювати почутий звук. Спроби французьких науковців (абат Г.Корбле, Е.Паріс) унормувати діалектну орфографію зазнавали невдачі. Французька орфографія відставала від фонетичного розвитку мови, і тому всі спроби реформувати її, врахувати зміни у вимові, зробити більш логічною не мали успіху. На сучасному етапі розвитку мови деякі дослідники (Р.Дебрі) пропонують застосувати методику написання діалектних слів, головним критерієм якої була б простота. Основне правило

дослідників орфографії діалектів – необхідність найточнішого відтворення звуків при їх транскрибуванні [4, 67].

Система вокалізму старофранцузької мови мала 9 чистих голосних. Класична латинська мова мала 8 голосних, з них 5 чистих, чи ротових: [a], [e], [i], [o], [u] та 3 дифтонги: [ae], [oe], [ai]. Овернський діалект нараховував 11 голосних та 4 носових фонем. Сучасна французька мова має 11 голосних та 4 носових звуки (an, en, in, on) [1, 125]. Вокалізм в овернському діалекті мав більшу кількість голосних (11), ніж у старофранцузькій мові (9), але таку саму кількість як у сучасній французькій мові. Носові голосні овернського діалекту співвідносяться також з сучасною французькою мовою.

Більшість ідіом на півдні регіону Овернь, овернського діалекту є ближчими до латинської мови, ніж до французької. Французька мова містить в собі багато запозичень з латинської мови, тоді як овернський діалект у своєму лексиконі містить початкові незмінні форми слів з першоджерел. У французькій мові слово «*la fontaine*» є калькою на змінену форму слова «*fontana*», в овернському діалекті кажуть «*fouan*», оскільки похідне слово є «*fons*». Крім цього, овернський діалект зберігає значення запозичених латинських слів.

Германські мови не мали великого впливу на утворення овернського діалекту. Тут залишилися лише декілька слів, наприклад, «*leide, laid (leid)*»; «*gorba ou dzerba, gerbe (garbe)*», etc. [3, 45]. Англійська мова також залишила свої сліди, які найбільше помітні у вимові. Ось кілька змін найчастіше вживаних слів: «*ail*» et «*al*» змінюються на *au*; часто склад *au* додають на початок слів, а також буква *s* ставиться на початку слова; артикуляція *r*, власне є переміщеною; плавні звуки *l* et *r* легко міняються місцями; *le c* ініціальний звук латинської мови змінюється на *ts, tsar* у словах *carus, tsabre pour capra*, etc [3, 68].

Граматики овернського діалекту заслуговує на увагу, означений артикль змінюється ідентично до французької мови, перед субстантивом, і узгоджується з прийменниками *à, de*, etc., приймає проміжні форми між аналогічними формами італійської мови та французької (*Le livre du professeur. Je parle au directeur*).

Овернський діалект має два роди: чоловічий та жіночий, два числа: однину та множину; прикметник узгоджується в роді та числі з іменником, до якого він відноситься; ступені порівняння формуються аналітично подібно як у французькій мові. Найвиразнішою особливістю граматики є те, що числівники *ioun, un, et dou, deux*, утворюють жіночий рід (*iuna et dua*), неозначені займенники, найбільш вживані, мають наступні форми: *tsaque, tsasquioun, chaque, chacun; paioun, personne; tut, tout; tuttei, tous; tau, tel ou telle; quau, quel ou quelle; quauque, quelque; plujeur, plusieurs*, etc. Овернський діалект не визнає старолатинського порядку слів у реченні, згідно правил граматики овернського діалекту, особовий займенник не обов'язково повинен вживатися перед дієсловом, крім деяких випадків присутності прямого чи непрямого порядку слів.

Дієслова в овернському діалекті, крім субстантивного дієслова «*esse*» чи «*estre*», «*être*», що поділяється, як у французькій мові, на дієслова активні, пасивні, перехідні, неперехідні чи займенникові, неособові; дієслова мають п'ять способів та вісім часових форм, мають три види відмінювання: на *a*, що відповідає сучасному «*er*», відмінювання дієслів, що закінчуються на *en* і *y – ir*, і третя форма - *en re*, у французькій мові це таж сама форма – *re* [2, 86].

Прислівники, незмінні як у французькій мові, проте дуже численні. Наприклад, «*arsere*» - *hier*; «*tudzur*» - *toujours*; *tut-bèlament* - *bravement, doucement*; «*anea*» - *aujourd'hui*; «*fora*» - *dehors*; «*liei*» - *tôt*; «*keiche*» - etc.

Сполучники виконують функції копуляції, висновків, чергування. Вигуки, найбільш вживані: *ha!* вираження здивування; *haau!* звернення; *hé? bé?* запитання; *pecaire ou petzeire*, щоб викликати жалість etc.

Синтаксис овернського діалекту є абсолютно ідентичний до синтаксису французької мови. Для овернського діалекту притаманна лаконічність, простота. На думку, М. Дунійоль (М.Н. Douniol), найхарактернішою рисою синтаксису овернського діалекту є строгість граматичних правил. Ось декілька прикладів: *Bonjour= Bonjorn (bondzou)*; *c'est bon = aquò es bon (co é bou)*; *du pain = de pan (de pouo)*; *du vin = de vi*; *bonsoir= bona velhada (bouna veillade)*; *a demain = a deman (a demo)*. Ми не звідси: *On n'est pas d'ici: Sem pas d'aquí* («*aquí*» вимовляється з пом'якшенням. М'якість і шепелявлення є характерними для овернського діалекту[4, 235].

Овернський діалект є ремісничою мовою, дуже багатою на точні терміни, які стосуються поля, знарядь праці, побутових предметів, збагачується також дієсловами дії, але містить дуже мало слів абстрактного значення.

Отже, овернський діалект має свої характерні лінгвістичні особливості та риси, що відрізняють його від інших говірок та діалектів. Сукупність говірок та розмовних наріч в сучасній Оверні створюють справжню мову, яка має свою історію, свою граматику і літературу, власне характерну для регіону.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балли Ш. Общая лингвистика и вопросы французского языка. – М.: Изд-во иностранной литературы, 1955. – 416 с.
2. Сабанеева М.К., Щерба Г.М. Историческая грамматика французского языка. – Л.: Изд. Ленинградского ун-та, 1999. – 271 с.
3. Albert Dauzat. Les parlers auvergnats anciens et modernes. Bibliographie critique // Revue de linguistique romane. – 2007 – №45 – p.45-68.
4. Jean-Pierre Chambon, Philippe Olivier. L'histoire linguistique de l'Auvergne et du Velay. – P.: Hachette, 2008. – 345 p.

Станько Т.

Науковий керівник — доц. Чумак Г. В.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ РЕАЛІЙ У ПОВІСТІ Р. ЧАНДЛЕРА «THE KILLER IN THE RAIN»

Проблематика перекладу реалій є досить важливою і актуальною, оскільки реалії входять до складу безеквівалентної лексики, і належать до найменш вивчених лінгвістичних одиниць [4, с. 106].

Переклад реалій – частина складної проблеми передачі національної й історичної своєрідності, яка бере свій початок від самого зародження теорії перекладу як самостійної дисципліни [2].

Одним із найскладніших завдань перекладача постає проблема перекладу реалій, які утворюють групу лексичних одиниць з національно-культурним компонентом, що поряд із змістом несуть у собі національний колорит певного народу. Тому, безумовно, їх трансформація у текст перекладу має дуже важливе значення з огляду на те, що досягнення адекватності у перекладі можливе лише за умов збереження усіх складових структури оригіналу і його колориту.

Мета даної статті – проаналізувати особливості перекладу реалій у повісті Р. Чандлера «Killer in the Rain». При аналізі будемо використовувати типологічний метод та метод лінгвостилістичного аналізу. Аналіз здійснюватиметься на матеріалі оригінального тексту і перекладу повісті Р. Чандлера «Killer in the Rain»

За визначенням дослідників-перекладознавців "реалії – це слова (і словосполучення), які називають об'єкти, характерні для життя (побуту, культури, соціального та історичного розвитку) одного народу і чужі для іншого; як носії національного та/або історичного колориту, вони, як правило, не мають точних еквівалентів в інших мовах, і, відповідно, не підлягають перекладу «на загальних підставах, а потребують особливого підходу» [2]. Українська дослідниця Р.П. Зорівчак зазначає, що «на відміну від інших лексем які несуть у собі відбиток національної своєрідності, культурна інформація реалій є «етноунікальною». Якщо слово – це мікросвіт у якому відображено певний фрагмент реальності, правильне або неправильне уявлення про неї, то реалія, завдяки етнокультурному компоненту, особливо виділяється щодо цього. І якщо у процесі перекладу відбувається зближення, зіткнення не тільки різних мовних систем, а й різних культур і цивілізацій, то особливо рельєфно цей процес виступає саме при перекладі реалій» [3]. Реалії нерозривно пов'язані з культурою певного народу і є для його мови загальноуживаними і в той же час чужими для інших мов. Основною рисою реалії є її колорит. Саме передача колориту при перекладі реалії з однієї мови на іншу і складає головну проблему перекладача. Деякі дослідники відносять реалії до розряду безеквівалентної лексики,